

слѣдствиемъ рата. Турци отъ Египетъ принесли заразительнаѣ чюмъ, коя са е юще умножила отъ смрьди падшихъ въ бойное поле тѣлесъ, коихъ нѣсъ можали да погрѣбъть. Гладь же естественно е трѣбало да послѣдува, зацо всѣкы е былъ унужденъ да са бие за вѣрѣ и за отъчство, а зема е остала непосѣяна; а и засѣяное было е тапкано и грабено отъ многобройное число неприятела.

Въ Българиѣ, въ врѣма привзѣтїа ѣ, такова ужасно разорение и страшно упутошение станъло, цото за много врѣма ни ти петель са слушалъ да попѣе нѣгдѣ си! Старци отъ попрѣданїа знають това, а въ нѣкои си стары рѣкописи е записано!

### З А Б Ъ Л Ъ Ш К И.

- 1) *Легенда* (legenda) — латинска рѣчь, по църковному имъ окончанїю значи онова цо трѣба да са чьте. То чьтение было най — напрѣдъ събрание отъ пѣсны на утрѣнны молитвы, а послѣ са увело и житїа сватыхъ и мѣчениковъ; зацо тѣхъ житїа са чьтали въ столарницы (трепезарни) иночьскихъ домовъ. Тѣхъ легенды са съчинили въ папищашкы мѣнастиры и разпространили са между народу чрѣзь живое попрѣдание инокъ пѣрво, а послѣ чрѣзь писменное изкуство умножили са чрѣзвычайно. Отъ такїва легенды (глупавы сказанїа) са състои по-гольмаѣ часть книжевности срднаго вѣка.

Всаки благоразуменъ чловѣкъ може да разсжди и узнае, чи отъ подобны глупавы съчинены не може са извлѣчи чїста повѣствуваѣлна истїна безъ разсждителнаго изслѣдованїа, а най паче кога то тїи легенди пишють нѣщо за хрїстїань вѣсточнаго вѣроизповѣданїа; зацо писавшии такїва съчинены западни иноци, отъ еднаѣ странѣ са были привзѣти въ него врѣма отъ суевѣрїа, пустувѣрїа и умразѣ камъ другы народы, а отъ другѣ странѣ науки имъ са были твѣрдѣ ограничени, цо то такїва глави нѣ са были за бытописатели направены и способны. Това са латински легенди, коимъ, основающе са Западнии искать да лѣстьють свѣтъ!

*Папски були* — *bullae* латинска рѣчь. Въ старо врѣма *bullae* е было едно украшение направено отъ злато, сѣребро или оловъ, имѣюще видъ валчасть, къту тѣркалце. Римлани са заѣли това украшение отъ Етруры (старо-Българи), какъ то и самаѣ рѣчь. На етрускы та рѣчь са е изговарала и писала *вала* — валчасто, крѣгло нѣщо, сравни Българское *валѣж* — *валаѣж* — *валамъ*, *валакъ*, *валчасть* и проч. Етруры употрѣблали това украшение вмѣсту ордены (челенкъ), и давали гы отличившимъ са въ бранѣхъ, както и свободнымъ Етурамъ. Такїва *валести* тѣркалца са были и наши